

VPELJEVANJE POKLICNEGA SVETOVANJA ZA BEGUNCE IN MIGRANTE

KRATKA PREDSTAVITEV PROJEKTA

Projekt »Vpeljevanje poklicnega svetovanja za begunce in migrante«, (krajše: »Svetovanje beguncem«) poteka na Inštitutu za narodnostna vprašanja, Ljubljana (v nadaljevanju INV). Začel se je 1. oktobra 2003 in bo trajal do 30. septembra 2006. Projekt smo dobili na osebno priporočilo in vabilo pobudnice projekta na univerzi v Glasgowu. Delno ga financira sklad Evropske Unije »Leonardo da Vinci II - Izobraževanje in kultura«.

Pri projektu sodelujejo poleg ugledne pobudnice univerze v Glasgowu še partnerske institucije, ki veljajo na polju dejavnosti za begunce, migrante in prosilce za azil za ugledne: Akseš, Češka, Aarhus Tekniste Skole (ATS), Danska, Centro Documentazione Ricerche per la Lombardia (CDRL), Italija, Gesellschaft für Arbeit, Technik und Entwicklung GmbH (GATE) in Gesellschaft zur Unterstützung von Gefolterten und Verfolgten E. V. (GUGEV), Nemčija, Inštitut za narodnostna vprašanja in Education Action International. Poleg tega kot podporne partnerske institucije sodelujejo še Dansk Flygtningehjælp (danski svet za begunce), Spiritan Asylum Services Initiative (SPIRASI), Severna Irska, UK-Scottish Enterprise Glasgow, Careers Scotland, UK-Glasgow North Ltd., Velika Britanija. Partner v projektu je tudi Peter Plant, Danska, v vlogi notranjega evalvatorja. Partnerske institucije so po svoji dejavnosti raziskovalne, izobraževalne in svetovalne institucije, zato je tudi njihova vloga v projektu različna; nekatere npr. priskrbijo ekspertni material, znanstvene članke, druge ponujajo raziskovalne usluge, tretje se ukvarjajo zlasti z vodenjem in svetovanjem.

Projekt »Vpeljevanje poklicnega svetovanja za begunce in migrante« je namenjen vsem, ki delajo z begunci. Prvenstveno je sicer namenjen

izobraževanju svetovalcev za poklicno svetovanje in drugim, ki delujejo na področju begunske, migrantske in azilantske problematike in podpirajo ciljne uporabnike (t. j., begunce, migrante in prosilce za azil), vendar pa je ambicija projekta tudi vključevanje drugih, npr. zdravstvenih in socialnih delavcev, prostovoljcev in učiteljev. Namenjen je tudi ljudem, ki so beguncem, migrantom in prosilcem za azil v oporo pri reguliranju statusa in reševanju vsakdanjih težav, ko želijo v »novi« deželi urejati pogoje svojega bivanja in spoznavati kulturno različnost.

Projekt želi vsem, ki delajo z begunci, prosilci za azil in migranti ter jim pomagajo pri izobraževanju in/ali zaposlovanju, koristiti na dva načina – z oblikovanjem posebne spletne strani in organizacijo internetnega tečaja.

Doslej je bila oblikovana spletna stran, ki je uporabna za svetovalce, prostovoljce in druge, ki delajo z begunci. Zainteresirani bralci lahko pogledajo spletno stran projekta na <http://www.gla.ac.uk/rg>. Seveda je odveč dodajati, da jo bodo, če bo vsebovala uporabne informacije, uporabljali tudi migranti, begunci in prosilci za azil. Čudi me, da npr. nekdanji direktorat za migracije na svoji spletni strani ne objavlja v angleškem jeziku informacij, ki bi jih ljudje potrebovali za legaliziranje svojega bivanja.

Spletna stran je organizirana tako, da predstavlja splošne informacije o projektu in partnerske institucije. Bolj specifične informacije o svetovanju beguncem, ki so vezane na države, iz katerih izhajajo partnerji, so organizirane v obliki pogostih vprašanj (FAQ) in praviloma zajemajo pet ali šest širših vsebinskih sklopov. Informacije so organizirane najprej po jeziku in se razlikujejo glede na vrsto. Zajemajo spletne povezave z institucijami, ki so pristojne za določeno področje ali se s kakšno od dejavnosti

prvenstveno ukvarjajo. Na mreži so objavljeni tudi članki s povzetki, študije primerov, intervjuji ali njihovi povzetki. Stran je oblikovana po kriterijih, ki jih predpisujejo programi za slepe in slabovidne ter omogoča uporabo z njihovimi pripomočki. Pogosta vprašanja zajemajo informacije o zakonodaji, ki ureja status migrantov, beguncev in prosilcev za azil, in informacije o državah izvira. Zlasti pomembne so spletne strani, ki omogočijo uporabniku najti informacije o izobraževalnih sistemih in sistemih poklicnega usposabljanja (nekateri države partnerskih institucij imajo namreč vpeljan sistem akreditacije prejšnjih izobraževalnih in učnih dosežkov, APEL, ki se na Slovenskem postopoma razvija v obliki portfelja). Vsebujejo tudi študije in primere o večkulturnem svetovanju in o problemih in rešitvah, s katerimi se srečujejo migranti, begunci in prosilci za azil. Na Slovenskem je večkulturno svetovanje in obravnava, ki je občutljiva na spolne razlike uporabnikov in uporabnic, praktično na samem začetku. Podobno je na področju »mučenje in travma«, četudi se nekatere institucije že od prihoda prvih »beguncev« iz Hrvaške in Bosne in Hercegovine ukvarjajo s psihosocialno pomočjo beguncem.

Poleg spletne strani smo oblikovali tudi učni načrt za internetni tečaj usposabljanja za ljudi, ki so ali niso kvalificirani za delo z begunci, prosilci za azil ali migranti. Vpis poteka do oktobra 2005. Prijavnico najdete na spletni strani INV (<http://www.inv.si>), kjer pod rubriko Raziskovalna dejavnost / Mednarodni projekti poiščete naslov »Vpeljevanje poklicnega svetovanja migrantom in beguncem«. Dobite jo lahko tudi po elektronski pošti, tako da nas kontaktirate na naslov svetovanje_beguncem@yahoo.com s sporočilom, da ste zainteresirani za vpis. Internetni tečaj je brezplačen, ob koncu pa prejmejte potrdilo o obiskovanju. Potekal bo občasno, začel se bo 1. oktobra 2005 in bo trajal do 31. marca 2006. Edina zahteva za vpis na tečaj je, da zainteresirani študenti internetnega tečaja »Poklicno svetovanje za begunce, prosilce za azil in migrante« znajo uporabljati računalnik in internet ter da imajo zagotovljen dostop do računalnika in interneta.

Internetni tečaj je sestavljen iz uvoda v program in treh modulov, ki so zasnovani tako, da tečajnika navajajo k razmisleku o specifičnih vprašanjih, k ukrepanju in pisanju reflektirane naloge. Prvi modul se osredinja na iskanje

informacij, ki so koristne pri svetovanju in zajema npr. vprašanje migracij, države izvira in zakonodajo ter navaja študenta k razmisleku o ugotavljanju potreb po dodatnem specifičnem svetovanju. Drugi modul navaja k premisleku o učinkovitih modelih multikulturnega svetovanja, o multikulturizmu in multikulturnem svetovanju nasploh in o različnih potrebah glede na spol. Tretji modul omogoči študentom oblikovati vizijo uporabniku ustrezne svetovalne prakse v organizaciji, kjer deluje kot prostovoljec ali svetovalec.

Kdor konča tečaj, bo usposobljen za iskanje relevantnih informacij v svojem lokalnem okolju in na spletnih straneh, razume medkulturno svetovanje in zna primerno svetovati beguncem in drugim migrantom.

Storitve svetovalcev in drugih, ki jih bomo vpeljali v program usposabljanja po internetu, bodo koristile beguncem, prosilcem za azil in migrantom, ki imajo pogosto težave z dostopnostjo izobraževanja in zaposlovanja. Veliko nacionalnih svetovalcev za poklicno svetovanje, ki delajo v evropskih skupnostih, ima težave pri ugotavljanju pravnih in drugih pravic uporabnikov, predvidevanju ovir, na katere naletijo, ugotavljanju, kakšne informacije in podatke sami potrebujejo, da bi lahko ustrezno svetovali, ipd. Na Slovenskem je področje izobraževanja kadrov, ki delajo z begunci, prosilci za azil in migranti, razmeroma šibko razvito, zato je projekt pomemben za razvoj področja. Zaradi predvidene intenzivne interakcije med politiki, institucijami usposabljanja, raziskovalci in svetovalci za poklicno svetovanje je tudi inovacija.

Projekt sestavlja dvanajst delovnih nalog, ki so razdeljene med koordinatorjem, osrednjimi partnerji, ekspertnimi institucijami in podpornimi partnerji in notranjim in zunanjim evalvatorjem.

Raziskovalke na projektu so doc. dr. Alenka Janko Spreizer, Fakulteta za humanistične študije Univerze na Primorskem, doc. dr. Duška Knežević Hočevar, ZRC-SAZU, Inštitut za medicinske vede, dr. Hannah Starman in doc. dr. Irena Šumi z Inštituta za narodnostna vprašanja, v projektu pa sodelujeta tudi sodelavec mednarodne organizacije za migracije Dean Šušmelj in raziskovalka na Mirovnem inštitutu Tatjana Pezdur.

O projektu in njegovemu namenu so bili obveščeni nacionalna organizacija programa

Leonardo da Vinci, svetovalci zavodov za zaposlovanje in vodstvo Zavoda za zaposlovanje R Slovenije pa sodelavci in sodelavke območnih enot zavoda, centri za informiranje in poklicno svetovanje, Andragoški center Slovenije in vodja projekta ISIO Svetovalna središča, koncesionar Zavoda za zaposlovanje podjetje Kadis, vodstvo azilnega doma. Projekt smo predstavili tudi nevladnim organizacijam Slovenska filantropija, Fundacija Gea 2000, Mozaik, Amnesty International Slovenija, Slovenska jezuitska služba, PIC, Mirovni inštitut, Humanitas, Društvo Matafir. Informacije smo dajali osebno, s promocijskimi lističi in po elektronski pošti tudi drugim raziskovalcem in raziskovalkam, ki se delujejo na področju migracij ali svetovanja beguncem. Oblikovana je predstavitev v Power Pointu, ki je namenjena predstavljanju projekta na konferencah in sestankih.

Trenutno vpisujemo svetovalce, prostovoljce in druge, ki se bodo usposabljali v tečaju na

internetu. (marec 2005 - september 2005), septembra 2005 bomo zagotovili usposabljanje mentorice (to vlogo bo prevzela vodja projekta Alenka Janko Spreizer). Internetni tečaj bo tek občasno od začetka oktobra 2005 do konca marca 2006, časovna dinamika pa bo upoštevala potrebe in velikost skupine študentov. Po končanem programu bodo udeleženci povabljeni k evalvaciji, tudi nevladne organizacije bodo naprošene za evalviranje spletne strani. Od aprila 2006 bomo program in internetni tečaj še dopolnili v skladu s pripombami in komentarji udeležencev in nevladnih organizacij. V zadnjem obdobju bomo poskusili projekt tudi komercializirati. Ob tem načrtujemo, da bi program usposabljanja umestili v sistem poklicnega vodenja in svetovanja, v sistem izobraževanja za odrasle in v sistem usposabljanja svetovalcev za begunce.

Alenka Janko Spreizer

